

Prijs 10 cent.

Feestwijzer

voor het

ONAFHANKELIJKHEIDSFEEST

te

Zoetermeer-Zegwaard

op

Woensdag 13 Augustus 1913.

Feestwijzer

voor het

ONAFHANKELIJKHEIDSFEEST

te

Zoetermeer-Zegwaard

op

Woensdag 13 Augustus 1913.

Feest=Commissie.

EERE-VOORZITTER:

C. L. J. BOS, *Burgemeester van Zegwaard.*

EERE-LEDEN :

F. S. G. BOS, *Burgemeester van Zoetermeer.*
Ds. IJ. BOOTSMA, *Predikant der Ned. Herv.*
Kerk van Zoetermeer en Zegwaard.

BESTUUR:

G. J. VERWERS, *1e Voorzitter*; C. NOORDAM, *2e Voorzitter*;
G. W. BODEWES, *1e Secretaris*; J. W. VAN HAMERSVELT,
2e Secretaris; JAC. VOS, *Penningmeester.*

COMMISSIE VOOR DEN HISTORISCHEN OPTOCHT:

G. J. VERWERS, *1e Voorzitter*; A. J. NOORDAM, *1e Secretaris*;
JAC. LAMMENS, *2e Voorzitter*; P. TH. VERHOEFF, *2e Secretaris*;
C. HEKKER, J. L. MOERKERCKEN VAN DER MEULEN, JAC. VOS.

COMMISSIE VOOR HET KINDERFEEST.

C. VAN DIJK, *Voorzitter*; H. NIEUWENHUIJSEN, *Secretaris*;
J. v. D. BERG, E. H. CHARDON; G. P. ROOS.

COMMISSIE VOOR 'T TERREIN.

C. NOORDAM, *Voorzitter*; D. RIEZEBOS, *Secretaris*; G. W. BODEWES, Dr. J. DUIJSTER, J. W. VAN HAMERSVELT, G. J. VAN KAMPEN.

De Leden der Feestcommissie dragen een zilveren insigne.

Op Dinsdagavond 12 Augustus 1913,
te 7. uur zal er in de Kerkgebouwen der beide dorpen een

GODSDIENSTOEFENING

gehouden worden ter **herdenking van onze 100-jarige
onafhankelijkheid.**

De Feestcommissie verzoekt dringend, dat zooveel mogelijk
ieder deze Godsdienst oefeningen zal bijwonen.

Voorganger der R. K. Kerk: de Zeer Eerwaarde Heer

W. J. van Turnhout,

Pastoor.

Van de Ned. Herv. Kerk: de Wel Eerwaarde Heer

Ds. IJ. Bootsma,

Predikant.

Van de Ger. Kerk: de Wel Eerwaarde Heer

D. F. C. Meijster,

Predikant te Rotterdam.

Na afloop der Godsdienst oefening zal eene

FEESTGAVE

uitgereikt worden aan de behoeftigen.

VOORWOORD.

1913! Jubeljaar voor Nederland! Honderd jaar is het geleden dat ons vaderland verlost werd van het knellende Fransche juk! In 1795 met gejuich binnengehaald, onder de leuze: „Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap!” die àl zeer spoedig bleek eene valsche leuze te zijn, werden de Fransche overheerschers in 1813 weer uit ons land verdreven!

De Fransche tijd was een tijd van verdrukking en betrekkelijke slavernij voor ons goede vaderland!

Eerst de Bataafsche Republiek, die in naam nog onafhankelijk was, doch inderdaad onder voogdij van de Fransche Republiek stond. Het bondgenootschap met de zoogenaamde brengers van: „Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap!” kwam ons op zware offers te staan.

Daarna het Koninkrijk Holland, dat in zekeren zin, dank zij de goede bedoelingen van Koning Lodewijk Napoleon, nog een tijd van verademing was.

Doch daarna de inlijving bij Frankrijk! Toen eerst drukte de vuist van den overweldiger, van Napoleon, in zijne volle zwaarte op ons arme land. Groot was de ellende, die er geleden werd, toen ons volksbestaan vernietigd was. Het scheen, of Nederland ten gronde zou gaan, of reeds gegaan was!

Maar God schonk uitkomst. In 1813 kwam de bevrijding, en ontfermde het Opperwezen zich over de verdrukten! En nu, 100 jaar lang, zijn wij weer eene zelfstandige natie! In bloei toenomen, in aanzien gestegen, prijken wij weer in de rij der Europeesche Staten!

Laten wij ons dankbaar toonen, ook in het feest, dat onze gemeenten vieren! Laat dat feest ordelijk zijn; laat uit de wijze, waarop feest gevierd wordt, blijken, dat wij het groote belang beseffen van het feit, dat wij herdenken. Dat geen wanklank de harmonie verstore!

DE FEEST-COMMISSIE.

PROGRAMMA
VAN DEN HISTORISCHEN OPTOCHT
te ZOETERMEER-ZFGWAART,
op 13 Augustus 1913
voorstellende: „Neerlands Ondergang en Herrijzenis”

Ach, de dagen
Onzer plagen,
Lieve Broeders, gaan voorbij
Uit het Duister
Rijst de luister
Van een nieuwe heerschappij!

Holland groeit weer!
Holland bloeit weer!
Hollands naam is weer hersteld!
Holland, uit zijn stof verrezen,
Zal opnieuw *ons* Holland wezen!
Mr. W. BILDERDIJK.

1. Kommandant (te paard).
2. Nederlandsche Vlag en Oranjevlag (te paard).
3. Vier Gele Rijders.
4. Tamboers.

Afdeeling A.

Laatste jaren van de Republiek der Vereenigde gewesten (1780—1795).

5. Wapenheraut der Vereenigde Nederlanden (te paard).
6. Afdeeling van een Exercitie-Genootschap (te voet).

Door de Patriotten werden in vele steden Exercitie-Genootschappen gevormd, onder voorgeven zich te wapenen tegen Oostenrijk, met welk rijk een oorlog dreigde, maar inderdaad om zich gereed te maken voor eene omwenteling.

7. Prins Willem de Vijfde (te paard).

Willem V was de laatste stadhouder der Vereenigde Republiek (1751—1795). Bij de komst der Franschen in 1795 week hij met zijn gezin naar Engeland uit.

8. Edelknaap (te paard).

9. Lodewijk Ernst, Hertog van Brunswijk Wolfenbüttel (te paard).

Deze Duitsche hertog was in 1751, na den dood van Willem IV tot bevelhebber van het landleger benoemd. Van 1759—1766 was hij voogd over den minderjarigen Willem V. Ook daarna behield hij veel invloed op den stadhouder, en had de grootste macht in handen, totdat hij enkele jaren later zijne ambten neerlegde en naar zijn vaderland vertrok.

10. Pieter van Bleiswijk, Laurens Pieter van de Spieghel en Admiraal Joh. Arn. Zoutman (in een rijtuig).

Van Bleiswijk was Raadpensionaris tot 1787, daarna volgde L. P. van de Spieghel hem op. De laatste was een groot staatsman, vooral ervaren in staatsrecht en geschiedenis, en een goed financier.

J. A. Zoutman was de bevelhebber der vloot, die in 1781 een gevecht leverde tegen de Engelschen bij Doggersbank, en de vijanden tot wijken dwong.

11. Karel Willem Ferdinand, Hertog van Brunswijk (te paard).

Deze Hertog van Brunswijk was de bevelhebber der Pruisische troepen, die in 1787, na en tengevolge van de aanhouding der gemalin van Willem V bij Goejanverwellesluis, hier te lande kwamen.

12. Afdeeling van zes Pruisische soldaten (te paard).

13. Generaal Pichegru (te paard).

Onder aanvoering van dezen Generaal trokken de Franschen in 1795 ons land binnen. Met hen kwamen de in 1787 uitgeweken patriotten terug.

14. Afdeeling Fransche Republikeinsche soldaten (te voet.)

15. Leden der Feest-Commissie (in een rijtuig.)

Afdeeling B.

Bataafsche Republiek (1795—1806).

16. Pieter Paulus, Pieter Leonard van de Kasteele, Rutger Jan Schimmelpenninck en Karel Hendrik Verhuell, (in een rijtuig).

Pieter Paulus en P. L. van de Kasteele waren achter-eenvolgens voorzitter van de Nationale Vergadering in 1796 te 's-Gravenhage bijeengeroepen, om eene grondwet te ontwerpen.

Rutger Jan Schimmelpenninck werd door den invloed van Keizer Napoleon I, die de monarchale regeering wenschte voor te bereiden, in 1805 tot Raadpensionaris der Bataafsche Republiek benoemd.

K. H. Verhuell was het hoofd van het gezantschap, dat in 1806 naar Parijs vertrok, om Keizer Napoleon te verzoeken zijn broeder Lodewijk Napoleon tot Koning van Holland aan te stellen. Dit verzoek was niet vrijwillig, doch had plaats onder sterke pressie van Napoleon.

17. { Generaal Brune (te paard).
 18. { Generaal H. W. Daendels (te paard).
 19. { Generaal Frederik, Hertog van York (te paard).
 20. { Generaal Hermann (te paard).

In 1799 deden de Engelschen en Russen een landing in Noord-Holland, teneinde te trachten Willem V te herstellen, doch werden door de Fransche en Bataafsche troepen verslagen en teruggedreven.

Brune was daarbij de aanvoerder der Fransche, Daendels van de Bataafsche, de Hertog van York van de Engelsche en Hermann van de Russische legerafdeelingen.

21. Afdeeling Engelsche Krijgslieden (te voet).

Afdeeling C.

Koninkrijk Holland (1806—1810).

22. Wapenheraut van het Koninkrijk Holland (te paard).
 23. Koning Lodewijk Napoleon (te paard).

Lodewijk Napoleon, broeder des keizers, werd hier met tegenzin ontvangen, doch wist weldra de genegenheid

zijner onderdanen te winnen, daar bleek, dat hij de beste bedoelingen had om het welzijn van het volk te bevorderen. Vooral heeft hij zich populair gemaakt door zijne menschlievende daden bij de ramp van Leiden (1807) en bij de groote overstromingen, die het volgende jaar plaats hadden.

24. { Generaal Krayenhoff, (te paard).
 Deze was Minister van Oorlog onder Lodewijk Napoleon. Het was een man van groote bekwaamheid en een zijner beste raadslieden.
25. { Generaal Bruce (te paard).
 Toen de Engelschen in 1809 een inval deden in Walcheren en Zuid-Beveland, week deze legeraanvoerder, in een oogenblik van moedeloosheid, bij de nadering der vijanden, en werd daarom afgezet. Dezen inval nam Keizer Napoleon te baat, om koning Lodewijk tot heengaan te dwingen.
26. Afdeeling Hollandsche kurassiers (te paard.)
27. Muziekcorps.

Afdeeling D.

Tijd der Inlijving (1810—1813).

28. Wapenheraut van het Fransche Keizerrijk (te paard.)
29. Keizer Napoleon I (te paard.)
 Napoleon, Keizer der Franschen, heeft eene loopbaan gehad, zooals in de geschiedenis misschien geene tweede is aan te wijzen. Als zoon van een advocaat, trad hij in militairen dienst en werd tot officier bevorderd in 1789, het jaar der Fransche Revolutie. Snel klom hij op, zoodat hij op 28-jarigen leeftijd reeds generaal was. Daarna werd hij Eerste Consul der Fransche Republiek en wist zich in 1804 tot Keizer der Franschen te verheffen. Bijna geheel Europa heeft hij onder zijn juk gebracht, totdat met den tocht naar Moskou, zijn eerste groote tegenspoed begon. In 1813 werd door de nederlaag bij Leipzig zijn val voltooid. Als balling is hij in 1821 op St. Helena gestorven.
30. Acht Gardes d'honneur (te paard.)
 Gardes d'honneur of Eere-Lijfwachten waren jongelieden

van aanzienlijke Hollandsche families, die door Napoleon tot den krijgsdienst geprest werden en wien hij, om de bittere pil te vergulden, den schoonen naam van Gardes d'honneur schonk. Hij had er tevens de bedoeling mee zich van de trouw hunner familieleden te verzekeren, daar die Gardes in zekeren zin gijzelaars waren.

31. } Generaal Murat (te paard.)

32. } Generaal Davoust (te paard.)

Murat en Davoust waren zeer bekende generaals van den Keizerlijken staf. De eerste was een zwager van Napoleon.

33. Charles François Lebrun, Hertog van Plaisance (te paard.)

Deze werd na de inlijving door den Keizer als luitenant-generaal of algemeen stedehouder in de Nederlanden aangesteld.

34. Afdeeling Fransche Douaniers (te paard.)

Dit waren bereden en op militairen voet ingerichte belastingambtenaren, speciaal belast te waken tegen den smokkelhandel met Engeland, die onder Koning Lodewijk Napoleon oogluikend was toegelaten, doch dien de Keizer geheel wilde vernietigen. Een vloed van douaniers overstroomde ons land, en elke kustplaats kreeg eene sterke afdeeling van deze militairen. Hierdoor stond alle handel stil en kwam er veel ellende.

35. Graaf de Celles, Baron de Stassart en Duvilliers-Duterrage (in een rijtuig).

De eerste was prefect of hoofd van het departement der Zuiderzee, de tweede van het Departement der Monden van de Maas. De Celles had zijne standplaats in Amsterdam, De Stassart in Den Haag. Beiden hebben zich zeer berucht en gehaat gemaakt door hunne tyrannie.

Duvilliers-Duterrage was Prefect van Politie en heeft zich vooral gehaat gemaakt door zijne geheime politie-spionnen, die zich onder allerlei vermommingen in door de Franschen gewantrouwde families wisten in te dringen en tal van Nederlanders in de gevangenis hebben gebracht.

36. Generaal Molitor (te paard.)

Molitor was de bevelhebber der Fransche troepen in Amsterdam.

Bij de nadering van de Pruisen en de Kozakken ver-

liet hij met zijne soldaten in den avond van den 14den November 1813 de hoofdstad en trok zich op Utrecht terug. Den 16en November hebben zijne manschappen het stadje Woerden geplunderd en er een vreeselijk bloedbad aangericht.

37. Afdeeling Fransche Garde-Soldaten (te voet).

De Garde of het corps Grenadiers was het keurvendel van Napoleon.

38. Jacob Fagel, De Perponcher en Baron Bentinck van Buckhorst (in een rijtuig.)

Jacob Fagel en De Perponcher vertrokken na de omwenteling in 's-Gravenhage, op 17 November 1813, naar Engeland om den Prins van Oranje, den zoon van Willem den Vijfden, uit te noodigen over te komen en de regeering te aanvaarden. Baron Bentinck heeft geruimen tijd briefwisseling met den Prins onderhouden, totdat eindelijk een zijner brieven door de Fransche politie onderschept en hij in de gevangenis geworpen werd, waaruit hij later, door tusschenkomst van R. J. Schimmelpenninck, weder ontslagen is.

39. Leden der Feest-Commissie (in een rijtuig).

Afdeeling E.

Koninkrijk der Nederlanden (1813—1815)

40. { Wapenheraut van Oranje Nassau (te paard).
41. { Wapenheraut van het Koninkrijk der Nederlanden (te paard).

42. Willem, Prins van Oranje Nassau (te paard)

Den 30sten November 1813 zette de Prins van Oranje te Scheveningen voet aan wal. Onder algemeene vreugde en onder het losbranden van het geschut van het Engelsche oorlogsschip, dat hem had overgebracht, werd hij ontvangen. Zijn tocht van Scheveningen naar Den Haag was een ware triomftocht. Hij werd tot Souvereinen Vorst der Nederlanden uitgeroepen onder den titel van Koning Willem den Eersten. Den 30sten Maart 1814 werd hij te Amsterdam in de Nieuwe Kerk plechtig ingehuldigd.

43. Twee Edelknapen (te paard).

44. Leopold, Graaf van Limburg-Stirum (te paard).

Van Limburg-Stirum was een der leden van het Driemanschap, dat na den noodlottigen afloop van den tocht naar Rusland, plannen beraamde om Nederlands onafhankelijkheid te herstellen. Na den slag van Leipzig trad dit Driemanschap openlijk op, en aanvaardde het voorloopig bewind, totdat de Prins zou teruggekeerd zijn.

45. Gijsbert Karel van Hogendorp, Frans van der Duijn van Maasdam en Fannius Scholten (in een rijtuig).

De twee eerstgenoemden waren de andere leden van het Driemanschap, Van Hogendorp, was daarvan de invloedrijkste. Fannius Scholten stond ook met hen in betrekking en heeft als afgevaardigde van het Algemeen Provisioneel Bestuur een werkzaam aandeel genomen aan de aansluiting van Amsterdam bij genoemd Bestuur.

46. Anton Reinhard Falck, Johan Melchior Kemper en Jacob Pronk (in een rijtuig).

Kemper, Hoogleraar te Leiden, was met Fannius Scholten afgevaardigde van het Algemeen Bestuur, naar Amsterdam, en heeft ook de aansluiting van de hoofdstad krachtig helpen bevorderen.

47. (Generaal Graaf Bülow (te paard).

Bülow was de bevelhebber der Pruisische troepen, die na den slag bij Leipzig, ons land binnentrokken om de Franschen te verdrijven.

48. (Generaal Benckendorff (te paard).

Dit was de Kozakken-generaal, die met zijne Kozakken, ruwe, ongeregelde Russische ruitery, ons land binnenrukte.

49. Majoor Marklay (te paard).

Marklay voerde de Afdeeling Kozakken aan, die te Amsterdam verschenen.

50. Afdeeling Kozakken (te paard).

51. Kroonprins Willem van Oranje (te paard).

De Kroonprins, later Koning Willem II, heeft dapper stand gehouden tegen de Franschen bij Quatre-Bras, in 1815, waardoor de verbonden legers, onder opperbevel van den Hertog van Wellington, konden opgesteld worden voor den slag bij Waterloo, die 18 Juni 1815 geleverd is. Ook aan dezen slag heeft de Kroonprins, met zijne Nederlanders, een krachtadig aandeel genomen, en is daarbij, hoewel gelukkig niet gevaarlijk, gewond geworden. Men noemde hem wel: de held van Qualre-Bras.

52. Twee Edelknappen (te paard).
 53. Afdeling Nederlandsche Dragonders (1815).
 54. Maarschalk Ney (te paard).

Ney was de voornaamste aanvoerder der Franschen bij Waterloo. Had hij 16 Juni 1815 de Pruisen verslagen bij Ligny, den 18 Juni leed hij eene volkomen nederlaag bij Waterloo.

55. Maarschalk Blücher (te paard).

Deze opperbevelhebber der Pruisen was door Ney bij Ligny verslagen, doch wist zijne troepen weer te verzamelen, en bracht twee dagen later in den namiddag de beslissing bij Waterloo. Tengevolge van Blücher's tijdige komst werden de Franschen geheel verslagen.

56. De Hertog van Wellington (te paard).

Wellington had bij Waterloo het opperbevel over de Engelsche en Nederlandsche troepen. Tevoren had deze Engelsche hertog jaren lang tegen de Franschen gestreden in Spanje.

57. Vier Gele Ridders.

De Optocht bestaat, behalve den Kommandant en vier Commissarissen van Orde, uit 131 personen, waarvan 87 te paard, 19 in een rijtuig en 25 te voet.

De stoet wordt te 9 uur opgesteld, terwijl te 9.15 à 9.30 uur de ontvangst van den Prins van Oranje zal plaats hebben aan het plankier bij de Zoetermeersche Brug.

De volgende weg zal genomen worden: Vlamingstraat, Dorp Zoetermeer, Dorp Zegwaard, Schinkel, Den Hoorn, Zegwaartsche Weg (tot het einde) en terug, Molenweg (tot het Station) en terug, Dorp Zegwaard, Dorp Zoetermeer, Vlamingstraat, Voorweg (tot het einde). Daarna terug tot de plaats van opstelling, n.l. het terrein van den Heer A. van Straalen, achter den Heer Van Moerkercken van der Meulen, alwaar de stoet ontbonden wordt.

Het publiek wordt beleefd verzocht niet met den Optocht mede te loopen.

's Morgens half 9 begin van het KINDERFEEST.

Een kinderoptocht van 670 kinderen zal door het dorp trekken met de muziek van het plaatselijk Harmonie- en Fanfare-corps „Kunst en Vriendschap” (directeur de heer A. Heemskerk).

De optocht zal opgesteld worden bij de R. Kath. Jongensschool en als volgt worden samengesteld:

Christelijke school met Vaandel, R. Kath. Jongensschool, Muziek-corps met Vaandel, R. Kath. Meisjesschool met Naaischool, Protestantsche Naaischool, Openbare Lagere School.

Deze optocht zal staan onder geleide van de leden der Sub-Comm., Onderwijzend Personeel en dames en heeren, die bereid-willig hun medewerking bij het Kinderfeest geven.

Onderweg zullen de kinderen in de gelegenheid worden gesteld den **Historischen Optocht** te zien voorbij trekken.

Op een viertal plaatsen zal halt worden gehouden om eenige speciaal voor deze historische gelegenheid vervaardigde vaderlandsche liederen ten gehoor te brengen, waarvan hier de tekst volgt.

Tekst der Lieder.

1. Wij leven vrij, wij leven blij.

Wij leven vrij, wij leven blij
Op Neêrlands dierb'ren grond;
Ontworsteld aan de slavernij,
Zijn wij door eendracht groot en vrij;
Hier duld't de grond geen d'winglandij,
Waar vrijheid eeuwen stond.

Zijn wij als Maurits in den strijd,
Als Ruyter op de zee,
De handel bloei door onze vlijt!
Dat elk der kunsten offers wijd!
En Neêrlands vlag blink wijd en zijt
Tot aan de verste reë!

Zoo leven we altijd vrij en blij,
Op Neêrlands dierb'ren grond;
Door trouw aan eigen wetten
Praalt Neêrland in der volkenrij
En 't Vaderland blijf' groot en vrij
Tot 's-wereld avond.

2. Vrijheidszang.

Luid klinke nu de jubelzang,
Vol geestdrift aangeheven:
God deed na tijden, droef en bang,
De vrijheid weer herleven!
Vertreden onder 's d'winglands voet,
Tot slavendienst gedwongen,
Werd, toen ons Neêrland had geboet,
Weer 't vrijheidslied gezongen:
Vrijheid, vrijheid, vrijheid, ons zoo
[waard!
Wat ons tijd of lot moog' rooven,
Niets doe ooit uw glans weer dooven,
Vrijheid, vrijheid! blijf gij ons
[gespaard!

Wat vreugd, toen 't Scheveningsche
[strand
Een vorst zag wederkeeren
Van 't Huis, dat eens met vaste hand
Den Spanjaard wist te weren;

Zijn komst gaf nieuwen moed en kracht:
Oranje hielp bij 't strijden!
't Was uit met Frankrijks overmacht,
Voorbij het bitter lijden.
Refrein.

Een eeuw vlood heen en Neerland juicht:
De vrijheid bleef hier wonen!
De Heer, voor wien elk dankend buigt,
Bleef ons Zijn gunst betoonen.
Geschaard om onze Koningin
En biddend om Gods zegen,
Lacht ons bij waren eendrachtszin
Dan blij de toekomst tegen.
Refrein

3. Op den Kneuterdijk (11 Nov. 1813).

(Hogendorp, Van der Duin van Maasdam, Van Limburg-Stirum en Kemper in 's Gravenhage, 's nachts tezaam gekomen, om de Verlossing des Vaderlands te beramen).

Van Mannen in Oorlog, van Mannen
[in Vree.
Oud-Holland! daar mocht je van spreken
En riep je te Land, of riep je ter Zee,
Ze bleven niet in gebreken....
'k Zie thans geen hand,
Die zee en strand
Ontboeit uit smaad en ijzren band:
Wie redt het lieve Vaderland?

Daar komen Vier Mannen tezamen bij
[nacht
En spreken van Zeven daarneven,
Die goed en die bloed, die wijsheid
[en kracht
Voor 't arme land willen geven:
Eén hart, één land! —
o Kloeke band
Van Moed, van Vroomheid en Verstand,
Tot heil van 't lieve Vaderland.

En 't ruischt door den nacht heen, en
[ruischt langs de zee
En ruischt langs lands-ouwen en kusten:
„Daar zijn weer je Mannen van Strijd
[en Vree,
„Waak op, wie zou er nu rusten?“
Mijn land, mijn Strand
Verbreek uw band;
Op God het oog, het zwaard ter hand:
Roep luid: „Oranje en Nederland!“

4. Aan den Buitenkant. (15 Nov. 1813).

(De omwenteling te Amsterdam:
't joelende volk bij den brand der
Douanen-hnisesjes.)

„Oranjehoutje kan geen kwaad!“...
't Had lange niet geklonken;
Toen sprongen gloed en vonken
In eens tot vlammen uit op straat:
Toch zal 't ons nooit berouwen,
Wilhelmus van Nassouwen!

En bij het blaak'ren van dien vlam,
En 't sidd'ren der Douanen
Voor onze Oranjevanen,
Klonk 't wijd en zijd door Amsterdam:
„De handen uit de mouwen
„Voor Willem van Nassouwen!“

„Al is ons Prinsje nog zoo klein,
„Alével zal hij wezen
„Wilhelmus uitgelezen,
„Alével zal 't Oranje zijn;
„k Wil Stam en Riet behouwen
„Wilhelmus van Nassouwen!“

Maar dan — blusch uit, o Burgerij!
Het vuur van post en wanden:
Laat slechts in 't harte branden
Het Vuur, dat Vroed maakt Vroom
[en Vrij!
Dan kan op U betrouwen
Wilhelmus van Nassouwen.

5. Te Scheveningen 30 Nov. 1813.

(Oranjes overkomst uit Engeland.)
Heb je van de Zilveren Vloot wel
[gehoord,
De Zilveren Vloot van Spanje?
Ik weet van een Schip, dat méer had
[aan boord,
En enkel toch maar Oranje!
't Is hout, 't is hout,
't Is hout meer waard dan Goud:
Het stevent door de zee (bis)
En brengt Prins Willem — brengt
[Vrijheid en Vree,
Brenge Heil en Eendracht aan Neêr-
[land mee.
Spraken ook in Engeland Vreemden
[en vrind:
„Och, blijf nog maar wat Oranje!
„Je raakt ginds aan lij, door stroomen
[en wind!“

Toch stapt Hij ter scheepskampanje:
 Mijn Land
 „Roept van zijn strand,
 „Prins Willem, sta me bij!
 „Vergeefs zal Neêrland niet roepen
 [om Mij.
 „Vaar toe, Matrozen! te loef of lij!

Hoor je nu dat juichen aan Schevenings
 [kust,
 Dat roepen: „Oranje boven!”
 En zie je dat snikkend schreien van
 [lust?

Daar is hij — je mag 't gelooven!
 God dank, Goddank
 Goddank alle eeuwen lank
 Ons Neerland is gered
 De vrijheid steunt weer op Zwaard en
 [op Wet,
 Nu hier Prins Willem zijn voeten zet!

6. Vlaggelied.

Gij schitterende kleuren van Nederlands
 [vlag;
 Wat wappert gij fier langs den vloed;
 Hoe klopt ons het harte van vreugd
 [en ontzag,
 Wanneer het Uw banen begroet:
 Ontplooi u, waai uit nu, bij Nacht en
 [bij Dag,
 Gij blijft ons het teeken, o heilige vlag,
 Van Trouw en van Vroomheid en Moed!
 Of is niet dat Blauw, in zijn smetloozen
 [pracht,
 Der Trouw onzer Vaadren gewijd?
 Of 'tuigt niet dat Rood van hun man-
 [lijke Kracht
 En Moed, in zoo menigen strijd?
 Of wijst niet die blankheid, zoo rein
 [en zoo zacht
 Op Vroomheid, die zegen van Gode
 [verwacht?
 Den Zegen, die éénig gedijt!

Waai uit dan, o Vlag! — Zij een tolk
 [onzer bee.
 Om Trouw en om Vroomheid en Moed!
 De Wereld ontzie u op golven en zee...
 Doch — dáalt Gij op Strand weer of
 [Vloed,
 Wij heffen uw Wit uit de schuimende
 [zee,
 En voeren naar 't Blauw van den
 [Hemel u mee
 Al kleurt zich uw Rood met ons bloed.

7. Mijn Vaderland.

O dierbaar plekje grond,
 Waar eens mijn wieg op stond,
 Mijn vaderland!
 U die mij woning bood,
 En koesterde in uw schoot,
 Zij ook in nood en dood,
 Mijn trouw ten pand.

In uw historieblaauw
 Lees ik de groote daan
 Van 't voorgeslacht.
 Hun leus zij ook ons woord,
 Het word' van elk gehoord,
 't Blijv' immer ongestoord:
 Eendracht maakt Macht.

Oranje en Nederland
 Zijn immer nauw verwant
 In vreugd en smart.
 Die band zij onze kracht,
 Die eendracht onze macht.
 Die leuze nooit veracht
 Door 't Hollandsch hart.

Dat onze welvaart groei',
 Dat onze handel bloei',
 In rust en vree.
 Zoo daal' Uw zegen neer!
 En dat wij allen, Heer!
 Steeds leven U ter eer,
 Is onze bee.

Op het feestterrein zullen de kinderen worden getraceerd en eenigen tijd bezig gehouden worden in 12 groepen met gemeenschappelijke spelletjes, onder Hoofdleiding van een deskundige.

Huiswaarts keurend, met muziekbegeleiding, zal de volgorde alsdan zijn: R. Kath. Meisjesschool, R. Kath. Jongensschool, Openbare Lagere School en Christelijke School.

In de scholen zullen de kinderen verschillende geschenken ontvangen.

De Bewaarscholen deelen ook in de feestvreugde, doch blijven in school, alwaar ze getrakteerd zullen worden en ook iets ter herinnering zullen ontvangen.

Het totaal aantal kinderen dat op dien dag feestviert bedraagt 761.

PROGRAMMA

der Feestelijkheden op het Terrein.

(Voorweg, Broekweg).

- 1½ uur. Aantreden op het Terrein van de deelnemers aan de Wedstrijden.
- 2 uur. Toekenning der prijzen.
Optocht van Versierde en Veranderde Fietsen, van Versierde Rijtuigen, van Vak- en Reclamewagens. De tocht zal gaan van het Terrein naar den Hoorn en terug.
Intusschen worden de vliegers opgelaten.
- 4—6 uur. Uitvoering van de Zangvereeninging „Christelijk Gemengd Koor”.
-

Tekst der Zangnummers.

1. Bondslid.

Woorden van L. PLETTE. Muziek van H. GRAAF v. HOGENDORP.

Eén in geest en streven,
Eén in lied en leven,
Eén in daad en woord!
Eén in 't rijk der klanken,
Eén om God te danken,
Eén bij lofakkoord!
Eén zij ons doel!
Waar 't reinst gevoel
Eéndracht wekt en kracht in 't
Moge God dat geven!

[streven]

Broeders, 't hart naar boven,
Om Gods naam te loven
In het reinste lied!
't Past ons Hem te danken,
In verheven klanken:
Hij beschaamt ons niet!
Prijst saâm den Heer!
Maakt groot zijn eer
Door uw lied, door heel uw leven
Moge God dat geven!

2. Wilhelmus.

Wilhelmus van Nassauwe
Ben ick van Duijtschen bloet,

Den Vaderlant getrouwe
 Blijf ik tot in den doot.
 Een Prince van Oranjen
 Ben ick vrij onderveert;
 Den Coninck van Hispanjen
 Heb ick altijd ghe eert.

Mijn schilt ende betrouwen
 Sijt ghij, o Godt, mijn Heer!
 Op U so wil ik bouwen,
 Verlaat mij nimmer meer!
 Dat ick doch vroom mach blijven,
 U dienaer 't allerstant,
 Die tyranny verdrijven,
 Die mij mijn hert doorwont.

3. Een lied van Nederland.

J. G. NIJK. H. J. DE HERTOEG.
 Alle man van Neêrlands stam
 Voelen zich der vaa-d'-ren zonen,
 Willen vrij op 't plekje wonen,
 Dat hem tot een erdeel kwam,
 Eigen meester, niemands knecht.
 Recht en slecht, stalen vuist en rappe
 Zoo is 't volk van Nederland. [hand,

Toen gezengd door oorlogsvlam,
 't Vaderland was in gevaren,
 Vochten wij wel tachtig jaren,
 Tot er heerlijke uitkomst kwam;
 Offerden met mannenmoed, Goed en
 [bloed,
 Tot het klonk langs beemd en strand:
 „Vrij is 't volk van Nederland.”

Zoo zal 't zijn door d'eeuwen heen!
 Vrije Friezen, ronde Zeeuwen,
 Gelres helden, Hollands leeuwen,
 Eén voor allen, allen één!
 Aan Wilhelmus van Nassouw
 Hou en trouw,
 Blijft ons aller hart verpand.
 Aan ons dierbaar Nederland.

4. Neerlands Volkslied.

H. TOLLENS gewijzigd J. W. WILMS.
 door J. W. v. DALFSEN

Wien Neerlandsch bloed door d' adren
 [vloeit,
 Wien 't hart klopt fier en vrij,
 Wie voor zijn land van liefde gloeit,
 Verheff' den zang als wij!
 Hij roem' met allen, welgezind,
 Den onverbreekb're band

Die Neerland en Oranje bindt:
 Vorstin en Vaderland,

Bescherm, o God! bewaak den grond,
 Waarop onze adem gaat,
 De plek, waar onze wieg op stond,
 Wellicht ons sterfuur slaat,
 Wij smeeken van uw Vaderhand,
 Met blijden kinderzin,
 Behoud voor 't lieve Vaderland,
 Voor Land en Koningin!

Dring' luid van uit ons feestgedruisch
 De bée Uw hemel in:
 „Blijv' met ons oud Oranjehuis
 Het volk steeds één gezin!
 Vorstin en Prins prijze onze zang
 En 't klinke aan allen kant:
 „Bewaar het vorstlijk stamhuis lang
 En 't lieve Vaderland!”

5. Aan Hollands duin.

In Hollands duin prijs ik mijn Vaderland,
 Een rozentuin geurt aan der heuv'len
 [rand;
 Het lied der zee weerklinkt,
 Een lied vol majesteit;
 En 't nachtegalenkoor kweelt enkel
 [lieflijkheid.

Een ander roem' zijn land, zijn berg
 [en dal,
 't Verheven schoon van rots en waterval,
 Hier waait een frissche lucht;
 Aan 't strand der vrije zee
 Zingt nachtegaal en roos het lied der
 [vrijheid mée.

In Hollands duin prijs ik mijn Vaderland,
 De vrijheid woont aan Hollands vrien-
 [d'lijk strand.
 De stemmen smelten saam,
 Welluidend, lieflijk, één,
 Er is wel schooner land, maar vrijer
 [is er geen.

6. O, dierbaar plekje grond.

JOHN BULL.

O, dierbaar plekje grond.
 Waar eens mijn wieg op stond,
 Mijn Vaderland!
 U, die mij woning bood,
 En koesterde in uw schoot.
 Zij vak in nood en doot
 Mijn trouw ten pand.

In uw historieblaân
 Lees ik de grootste daân
 Van 't voorgeslacht.
 Hun leus zij ook ons woord,
 Het word' van elk gehoord,
 't Blijv' immer ongestoord:
 Eendracht maakt macht.

Oranje en Nederland
 Zijn immer nauw verwant
 In vreugde en smart,
 Die band zij onze kracht,
 Die eendracht onze macht,
 Die leuze nooit veracht.
 Door 't Hollandsch hart.

Dat onze welvaart groei",
 Dat onze handel bloei
 In rust en vreê.
 Zoo daal uw zegen neêr,
 En dat wij allen, Heer!
 Steeds leven U ter eer,
 Is onze beê.

7 Vlaggelied.

O, schitterende kleuren van Neder-
 [lands vlag,
 Wat wappert gij fier langs den vloed,
 Hoe klopt ons het harte van vreugd'en
 [ontzag,
 Wanneer het uw banen begroet;
 Ontplooi ze, waai uit nu van stengen
 [en stag.
 Gij blijft ons het teeken, o heilige vlag,
 Van trouw en van vroomheid en
 [moed.
 Of is niet dat blauw in zijn vleklooze
 [pracht.
 De trouw onzer vad'ren gewijd?
 Of tuigt niet dat rood van hun man-
 [lijke kracht
 En moed in zoo menigen strijd?
 Of wijst niet die blankheid, zoo rein
 [en zoo zacht,
 Op vroomheid, die zegen van Gode
 [verwacht,
 Den zegen, die eeuwig gedijjt?
 Waai uit dan, o vlag, en verkond
 [onze beê
 Om trouw en om vroomheid en moed;
 De wereld ontzie u op golven en reê.
 Maar daaldet gij ooit op den vloed,
 Wij heffen uw wit uit de schuimende
 [zee,

En voeren naar 't blauw van den
 [hemel u meê,
 Al kleurt zich uw rood met ons
 [kostbaarste bloed.

8. Een Nederlandsch Volkslied.

H. SNEL. J. H. HANSEN.
 Nederland! Nederland! Erfdeel der
 [Vad'ren
 Ons door hun trouw en hun gods-
 [oer]vrucht bewaard!
 Waar zich uw dankbare zonen ver-
 [gad'ren,
 Zij met hun bede hun loflied gepaard!
 God, die èn vorsten èn volken regeert,
 Zegent het volk, dat Hem nederig eert.
 Nederland! Roemrijk land! Heel uw
 [historie
 Spreekt van een worst'ling voor vrij-
 [heid en recht;
 Met uw Oranjes herrees weer uw
 [glorie
 En werd het pleit van uw vrijheid
 [beslecht,
 God streed uw twistzaak en wendde
 [uw druk.
 Oud Hollands leeuw brak zijn ketenen
 [stuk.
 Nederland! Dierbaar land! Sombere
 [dagen
 Hebben de harten met vreeze vervuld;
 Maar, werd het lijden in stilheid ge-
 [dragen,
 Nooit werd er dwang des gewetens
 [geduld!
 Aan uwe helden en martelaars sâam
 Dankt gij, mijn Neerland Uw vleklooze
 [naam!
 Nederland! Vredig land! Op uw lan-
 [douwen
 Arbeidt de landman en dartelt het vee,
 En waar uw schepen de zeeën bebouwen
 Kent men uw kust als een veilige rée.
 Hoeveel ook eenmaal uw krijgkunst
 [vermocht,
 Schooner is 't werk, door den vrede
 [gewrocht!
 Nederland! Vaderland! Handhaaf uw
 [zedes!
 Blijf bij uw liefde voor godsvruchten
 [recht,

Dan is toekomst aan 't roemrijk ver-
 Met onverbreekbare banden gehecht:
 Dan blijft uw grondwet: Jehova's
 En uw Bewaarder, der vaderen God!

9. Eendracht maakt macht.

Machtige eendracht, ons zooveel waard,
 O, daal gij neder, hier op deez' aard,
 Maak gij ons allen 't harte zoo licht;
 Dat van Uw almacht Tweedracht dan
 [zwichit.

Woorden van tweedracht, klinken z'ook
 Kom, en zij zwijgen, 't twisten heeft uit.
 Eendracht maakt macht, Uw macht
 Blijf daarom, eendracht, steeds ons
 [nabij.

Met U een hemel, met u geluk,
 Zonder U twisten, kommer en druk.
 O, zoete eendracht, wijk van ons niet;
 O, dat gij immer Uw gunst ons biedt.

10. Wij leven vrij.

M. J. BRAND V. CABAUW. J. W. WILMS.

Wij leven vrij, wij leven blij
 Op Neerlands dierb'ren grond;
 Ontworsteld aan de slavernij,
 Zijn wij door eendracht groot en vrij,
 Hier dult de grond geen dwinglandij,
 Waar vrijheid eeuwen stond.

Hoe dierbaar is ons 't Vaderland,
 Der Helden Bakermat,
 Der kunsten wieg, 't gezegend strand,
 Waar 't heilig recht zijn zetel plant,
 En deugd met een fluweelen band
 Vorstin en volk omvat.

Wij leven vrij, wij leven blij;
 Wij dienen éénen God.
 Wat ook 't verschil in dienen zij,
 De wet laat allen godsdienst vrij;
 Vereend als broeders juichen wij:
 „Gezegend is ons lot”!

II. Duinlied.

J. F. DUPOOT.

Lustig gesprongen door 't mollige duin,

Lustig gezongen op helling en kruin!
 Hour, in ons lied stemt het lied van
 't Bruisen der zee en het ruischen
 [de streek.
 [der beek.

Holland, zoet Holland, hoe zwelt ons
 Daar, waar uw duinwand de zee-
 Waar al de schat van uw weligen
 Grenst aan de dorheid van 't
 [het hart,
 [vloeden tart,
 [tuin
 [stuivende duin.

Nedrig van buiten, maar rijk in uw
 Zijt ge, zoet Holland, van duinen
 Wat u belaag op den vloed of
 Zwichit als de golven op 't
 [borst,
 [omschorst;
 [op 't land,
 [schuttende zand.

12. Kent gij het land?

Kent gij het land, der zee ontruk
 Door d'arbeid van een voorgeslacht,
 Dat nooit verwonnen heeft gebukt,
 Of 't hief zich op met grooter kracht?
 Dat land, bekend aan 't verste strand,
 Is 't ons zoo dierbaar Nederland!

Kent gij het land, waar eer en trouw
 Bij vorst en volk een woonplaats
 Waar eendracht steunt het Staats-
 En 'liefde vorst en volk verbindt?
 Dat land, bekend aan 't verste strand,
 Is 't stil en rustig Nederland!

Kent gij het land, dat overal
 Zijn schoonste driekleur wapp'ren deed,
 Dat helden kweekte zonder tal,
 En tachtig jaar voor vrijheid streef?
 Dat land, bekend aan 't verste strand,
 Is 't steeds volhardend Nederland!

O, Nederland, gezegend land,
 Klein stippen op de wereldkaart,
 Behoed' U steeds des Heeren hand,
 En blijf der vad'ren voorbeeld waard!
 Dan rijst voor U het schoonst ver-
 Want God verlaat de Zijnen niet.
 [gebouw,
 [schiët,

13. Een liedje van de zee.

Wie gaat mee, gaat mee over zee?
 Houd het roer recht!
 Frisch blaast de wind langs de reë;
 Blijft g'in 't nest met de rest?
 Houd het roer recht!
 Ons lijkt de zee 't allerbest!
 Wie wat worden wil, wel, die zit
 [niet stil,
 Neen, hij trekke 't zeegat uit,
 Zie, hem wacht rijke buit.

Bij de hand, bij de hand voor het land!
 Houd het roer recht!
 Zoo klinkt het luid van allen kant,
 Voor u uit het oog en omhoog,
 Houd het roer recht!

Dat u geen storm verrassen moog!
 Met het oog in 't zeil en voor nie-
 [mand veil,
 Stuurt de zeeman 't zwemmend paard;
 Nooit voor iemand vervaard.

Een hoezee, hoezee voor de zee!
 Houd het roer recht!
 Jongens van Holland, roept het mee!
 Hier is 't veld, is 't veld voor den held,
 Houd het roer recht!
 Hier toont de man, wat hij geldt
 Onder 't zeemansbuis, daar is moed
 [nog thuis,
 In zijn vuist ligt heel zijn lot,
 Niemand vreest hij, dan God.

 PAUZE.

14. Bede van het Vaderland.

Heer, die uw tent in de hemelen spreidt,
 Alles op aard door uw woord hebt
 [bereid,
 't Schuimende, woelige meer kunt ma-
 [ken stille,
 En alles doet naar uwen lieven wille,
 Wij slaan het oog tot U omhoog,
 Die ons in angst en nood verlossen
 [kunt,
 Ter aller stond, ja, redden van den
 [dood,

Gij' die zoo bitter een lot hebt gesmaakt
 Juicht, nu een betere morgen genaakt.
 Loofft God den Heere, met zingen en
 [met spelen,
 En roept te samen vrij uit met luider
 [keelen,
 Hadd' ons de Heer, Aan Hem zij d'eer,
 Alzoo niet bijgestaan,
 Wij waren lang, 't was ons zoo bang.
 Al in den druk vergaan.

Zoo rukken zij voort, 't is de zee, die
 [hen trekt,
 Maar ginds, waar het gras hun geval-
 [lenen dekt,
 Is 't of hun een halt wordt geboden,
 En houden zij rust bij de dooden.
 Kom, sla hier de trommel en steek
 de trompet.
 Maar langzaam en statig, als zij 't een
 [gebed,
 En tred met ons vaandel naar voren,
 Zij zullen het Prinsenlied hooren.
 Zij zongen het saâm om de heuvel
 [geschaard,

Met de hand aan den hoed,
 Met de hand aan het zwaard.
 En plechtig, ver in het ronde
 Klonk 't lied van Aldegonde.
 Toen sprak nog de Hopman een
 „Broeders goênacht”,
 En 't Vendel trok voort.
 Aan de kim, als een wacht,
 Verhieven Hollands duinen in 't avond-
 [rood hun kruinen.

15. Het Geuzenvendel op den
Thuismarsch.

Zij kwamen na jaren uit Brabant weerom
 Met vliegend vaandel en slaande trom,
 En zagen de zon bij het zinken,
 Op 't duin van het vaderland blinken.

16. In oorlog en vrêe.

DR. J. P. HEYE. J. J. VIOTTO.
 Van mannen in Oorlog, van mannen
 [in vrêe,
 Oud-Holland! daar mocht je van spreken,

En riep je te Land, of riep je ter zee,
Ze bleven niet in gebreke!
Dezelfde hand greep fiks genoeg
Het zwaard, den roerstok en den ploeg,
Tot heil van 't lieve vaderland!

Wat suf je, jong Neêrland! Wat sluimer
[je dan?

Wel foei toch, 't is zonde 't is schande;
Net of je geen tien nu tellen meer kan,
Te water en ook te lande.

Kom, sla uw hand en fiks genoeg,
Om zwaard, om roerstok en om ploeg,
Tot heil van 't lieve vaderland!

17. Hollands Vlag.

Woorden van Muziek van
G. W. LOVENDAAL. H. GRAAF v.
HOGENDORP.

Hollands vlag, je bent mijn glorie,
Hollands vlag, je bent mijn lust.

'k Roep van louter vreugd victorie,
Als ik je zie aan vreemde kust.

Op de zee en aan den wal,
Hollands vlag gaat bovenal.

Zijn er reiner, blijer kleuren,
Of je vaart in Noord of Zuid,

Heel de lucht schijnt op te fleuren,
Strijkt ze er op haar frischheid uit,

En je Hollandsch hart wordt wee,
Wappert met haar dundoek mee.

Als je haar in vreemde baaien,
Mijlen ver van eigen strand,

Zwierig van den mast ziet waaien,
Als een groet van 't Vaderland,

Voel je een vreemd verheugenis,
Voel je eerst recht, hoe mooi ze is.

18. De Kleinste.

Woorden van Muziek van
DR. J. P. HEIJE. JOS. BELTJENS.

In 't groene dal, in 't stille dal,
Waar kleine bloempjes groeien,

Daar ruischt een blanke waterval,
En druppels spatten overal,

Om ieder bloempje te besproeien,
Ook 't kleinste!

En boven op der heuv'len spits,
Waar forsche boomen groeien,

Daar zweept de stormvlaag fel en bits,
Daar treft de rosse bliksemflits,

En splijt, bij 't dav'rend onweerloeien,
Den grootste!

Omhoog, omlaag, op berg en dal,
Ben 'k in de hand des Heeren!
Toch kies ik, als ik kiezen zal,
Mijn stille plek, mijn waterval,
Toch blijf ik steeds, naar mijn begeeren,
De kleinste!

14. Het Koningsschip.

Woorden v. Muz. v.
J. FEXER. H. P. STEENHUIS.

Het schip der „Zevenlandsche buurt”,
Zoo goed gebouwd, zoo flink bestuurd

Werd door een edel prinsental
Voor ongeval, voor ongeval.

Een langen, langen tijd bewaard,
Door Godes gunst, door Godes gunst

[gespaard,
Zoodat het fier zijn driekleur wapp'ren

[zag.
Van zee tot zee, geëerd door vreemde

[vlag,
Van zee tot zee, geëerd door vreemde

[vlag,
Dat schip viel in een vreemde hand.

Napoleon die dwingeland,
Hij nam het roer — het volk werd stom,

Maar uit het harte klonk de bede tot
[den Heer:

„Geef ons Oranje weer!
Geef ons Oranje weer!”

En weldra stond uit dien doorluchten
[stam,

Een redder op, die 't sturen op zich nam.
Dit schip werd toen een koningsschip,

Het meed voorzichtig strand en klip;
En stiet het ook al aan den grond,

Dan sprong terstond, dan sprong
[terstond,

Geheel het scheepsvolk op,
En met de vlag, de vlag in top,

Zag men het dan weer zeilen zonder
[nood,

Dat kwam omdat Oranje aan boord
[gebood.

O God, die onze Vader zijt,
Die ons tot hiertoe hebt geleid,

Behoed de Koningin, het land,
Houd ons in stand!

Wijs ons de rechte baan,
Op 's levens oceaan,

En breng, aan 't eind der levenszee,
[Heer!

Heel ons volk aan veil'ge reê,
En breng, aan 't eind der levenszee,

Ons volk, aan veilige reê!

20. 1813. Oranje boven! 1913.

Woorden van Muziek van
Dr. Fv. GHEEL GILDEMEESTER.

H. A. P. de WAART.

In dit land waar de zee met de
[duinen stoeit,
Waar de vrede woont en de welvaart
[groeit,
Wie kwam in dit land, waar de
[blijheid bloeit,

De vrijheid rooven?

Toen Jan Salie, die baas zonder
[ruggegraat,
Die zijn wijsheid verkocht bij de
[ellemaat,
Het klaar kreeg, de geestdrift van
[Jan Kordaat
Hier uit te dooven.

Toen bogen wij onder den harden
[druk
Van het dubbel verdiende tirannennjuk;
Wij durfden aan vrijheid of aan geluk
Niet meer gelooven.

Maar — Oranje kwam!
En met hem kwam de moed;
De keten brak stuk,
En de toekomst werd goed.
En het volk juicht opnieuw
Met kracht en met gloed:
„Oranje, Oranje boven!”

En dat blijve zoolang
Als ons Holland blijft staan;
Waar er plaats is voor d'oude
Veelkleurige vaan,
Bij het rood, wit en blauw
Blijft geliefd onze baan:
„Oranje, Oranje boven!”

12.

1813.

J. A. ZWAAN.

Wij wisten alles beter; Oranje wist
[het niet;
We haalden ruimer adem, toen hij
[maar 't land verliet!
Nu zou de vrijheid dalen als liefelijke
[droom,
Gelijkheid zegepralen rondom den
[vrijheidsboom.

Maar wat ontgooch'ling spoedig de
[naaste toekomst bracht;
Die Fransche vrijheidsbroeder was
[wolf in schapenvacht;
„Gelijkheid!” „Vrijheid!” stonden zoo
[mooi op het papier;

Maar van die fraaie woorden bemerkten
[wij geen zier.

In naam der mensenrechten,
Kreeg Neerlands recht een trap;
„Voor Frankrijks Keizer vechten”,
Dat werd de „broederschap”;
Oranjeklant en Keezen, ervoeren 't jaar
[op jaar —
In nood en druk en vreezen, dat eigen
[schuld weegt zwaar.

Toch, in die diepe wegen, in bitt're
[medicijn,
Bleek nog een stille zegen, een rijke
[winst te zijn;
Scheen alle hoop begraven, daar klonk
[in 't hart het woord]:
„God wil geen laffe slaven!” en
[Neerland heeft gehoord.

God lof, toen de kastijding haar
[arbeid had gedaan,
Kon de ure der bevrijding voor 't
[nieuwe Holland slaan;
Na achttien jaren scheiden, na schuld,
[oprecht geboet,
Werd Neerland en Oranje hereënd en
[nu voor goed!

Waaï uit in 't gouden zonlicht, her-
[kregen eigen vlag!
En beieren de klokken, luid in den
[nieuwen dag!
En volk, schudt af de wijsheid van
[eigen waan en wet, —
Zoo blijf' „t Oranje boven!” ons
[Vaderlandsch gebed!

22. Dankt, dankt nu allen God.

Dankt, dankt nu allen God
Met blijde feestgezangen!
Van Hem is 't heuglijk lot,
Het heil, dat wij ontvangen.
Hij ziet, in Christus, ons altijd
[genadig aan,
En heeft ons dag aan dag
Met goedheên overlaân.

Hij, d'eeuwig rijke God,
Wil ons reeds in dit leven
Zijn vrede en heilgenot
Door hartsvernieuwing geven.
Hij zal ons door zijn Geest
Vermeerd'ren licht en kracht,
En ons uit allen nood
Uitredde door zijn macht.

Van 2—6 zal er gespeeld worden door het Harmoniegezelschap „KUNST EN VRIENDSCHAP” (Dir. A. Heemskerk).

PROGRAMMA.

1. Marianino, pas-redouble L. Leblé.
2. Oud-Holland. Potpourri over Nederlandse Volksliederen F. J. Schweinsberg.
3. Air Varie Trombone-solo G. de Bruin.
4. Souvenir d' Amsterdam, Valse de concert Jos. Kessels.
5. Les exilés. Grande ouverture de concours L. Langlois.
6. Nederland in lied en dans J. Oomes.
7. Marche aux Flambeaux de l' opéra Les Ruines de Tharand G. A. Heinze.
8. Volkslied.

6 uur. Tocht van de Gymnastiekvereniging „Pro Patria” naar het Station ter inhaling van de medewerkende zusterverenigingen aan de Groote Gymnastiek-betoo- ging vanwege het Gewest Zuid-Holland, onder leiding van den heer H. A. Koert, voorzitter der Technische Commissie te Rotterdam.

7 uur. Aankomst op het Terrein en ontvangst door den voorzitter der Terreincommissie.

7—9 uur. **Groote Gymnastiekbetooing.**

1. Rondmarsch.
2. Slingerbalspel.
3. Nummers naar keuze.
4. Toestelturnen.
5. Algemeen springnummer.
6. Estafetteloop.
7. Algemeene Vrije oefeningen.
8. Afmarsch.

Groot Schitterend Vuurwerk

uit de zeer bekende fabriek van A. J. KAT, v.h. JOH. LOEFF te Leiden.

10 $\frac{1}{2}$ uur. Ontsteking van het Vuurwerk.

1. Opening Vuurwerk. 1 Luchtkanonade ; 1 Vuur- pijl ; 1 Luchtslang.

2. Schitterende verlichting van het terrein door roode magnesiumzon.
3. Schitterende Girandole met kanonslagen.
4. Groote brillantcascade, bombardement en sterrenregen.
5. Dubbele gekleurde staven, zonnen van magnesiumvuur, kanonslagen.
6. Schitterende Brillantwaaier, met kanonslagen.
7. Schitterende terreinverlichting door Bengaalsch vuur
8. Telegraaf.
9. Schitterende brillantine, eindigende in kanonslagen.
10. Groote Molen van Don Quichotte, kanonslagen en sterrenregens.
11. Buitengewone feestverlichting door helder witte magnesiumzon.
12. SLOTDECORATIE: Groot Chasinat, waarop de Nederlandsche Maagd in kleuren in één hand de Nederlandsche vlag, met de andere wijzende op de woorden: Herdenking van Nederlands Onafhankelijkheid, omgeven door prachtig bijwerk, eindigende met zware kanonslagen en sterrenregens.

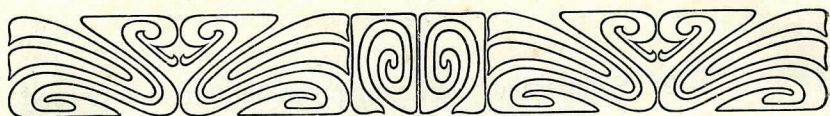
Van 6—10. Muziek van de Beiersche Kapel van Amsterdam (Dir. H. Ullrich).

PROGRAMMA.

1. Graaf Zeppelin Marsch	C. Feike.
2. Ouverture Nabacoddonossor	Verdi.
3. Sirenenzauber Walzer.	Waldheuvcl.
4. Salutation Fantasie.	Villiers.
5. La Flûte enchantée Potpourri sur l'Opera de Mozart	Kessels.
6. Calif von Bagdad Ouverture	Boefeldieu.
7. Estudiantina Walzer	Waldteuvel.
8. Zwei Herzen ein Schlag, Concert Polka . . .	Hasselman.
9. Die Mühle im Schwarzwald	Eilenberg.
10. Potpourri Trabador	Verdi.

Finale.

Hôtel-Restaurant met Theetuin
„DE JONGE PRINS”,
annex RAADHUIS.

STALHOUDERIJ - UITSPANNING

Bergplaats voor 2000 Rijwielen.

UITSTEKENDE CONSUMPTIE.
BILLIJKE PRIJZEN. - NETTE BEDIENING.

INRICHTING VOOR EETZAAL.

Aanbevelend, **E. W. OOMS, Zegwaart.**

STATIONSKOFFIEHUIS

STATIONSWEG

ZEGWAART.

Eerste aanleg van af het Station

Prima Consumptie

Billijke Prijzen =

STALLING VOOR PAARDEN

BERGPLAATS VOOR RIJWIELEN

Aanbevelend,

W. STERRENBURG.

**De Algemeene
Paarden- en Veeverzekering-Maatschappij
te 's-GRAVENHAGE, Stolberglaan 6**

wil u er in 't bijzonder op wijzen, dat zij de risico van het vervoer naar en van de Landbouwtentoonstelling te 's-Hage, voor de bij haar verzekerde dieren gratis draagt, alsook het risico tijdens het verblijf op de Tentoonstelling.

Dus diegenen die nu hun paarden en rundvee laten verzekeren kunnen daar ook van profiteren en de dieren opgeven aan

Chr. G. Noordam - Zegwaart.
Agent voor Zoetermeer, Zegwaart en Omstreken.

Augustus 1913.

J. C. VAN DER SCHANTZ

Tuinman, ZEGWAART.

Beleefd aanbevelend voor de levering
van alle soorten

Vruchtboomen en Heestergewassen

alsmede:

Tuin-, Bloem-
en Landbouwzaden enz.

Plaatsen van Versieringen.

Levering van:

Bloemen, Bouquetten voor Bruiloften en Feesten.

1813.

1913.

G. P. ROOS, ZEGWAART

Kruideniers en Grutterswaren.

Zuivere Delftsche Roomboter.

Margarine, Kaas en Eieren,
Glas, Porcelein, Aardewerk,
Borstels, Zeemen, Dweilen. Vloer-
zeilen, Linoleums, Matten, Karpetten,
Keukenbenoodigdheden,
Lampen,
alle soorten huishoudelijke artikelen.

WIJNEN, LIKEUREN zonder alcohol.

Tabak, Sigaren, Pijpen

Ruime sorteering artikelen op elk gebied
voor CADEAUX

**o.a. Groote sorteering artikelen met Foto's
van Zegwaart en Zoetermeer.**

Kinderspeelgoed, Schrijfbehoeften.

Boekwerken van verschillende uitgevers op bestelling.

enz., enz.

Aanbevelend,

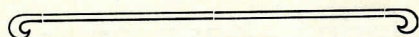
G. P. ROOS.

HONIG.

Verkrijgbaar in Flacons van 1 K.G. en $\frac{1}{2}$ K.G.

Prijzen f 1.50 en f 0.75

FRANCO ZOETERMEER.

Het gebruik van HONIG neemt ieder jaar toe, en wordt door H.H. Doctoren zeer aanbevolen.

„Voor alles moet men in de keuken, aan tafel, in kinder- en ziekenkamer zich herinneren, voordat men naar de suikerpot grijpt, welk een voortreffelijke schat wij in onzen natuurhonig bezitten, die de suiker zoo bij uitstek kan vervangen.”

Dr. BOERNER.

„Voor kinderen en jonge meisjes verdient honig de voorkeur boven staalpillen.”

Dr. EHRHARDT.

<p>Honig op het brood, - Maakt de wangen rood.</p>
--

Aanbevelend, J. C. SWART, Pijnacker.

Het juiste en goedkoopste
adres voor :

**Teerproducten,
Machine-oliën,
Verfwaren en
Borstelwerk**

is

A. Muilwijk,
te Zegwaart.

Wie met succes wil adverteeren
plaatsse zijn annonces in :

HET NIEUWS

VOOR ZOETERMEER-ZEGWAART EN OMSTREKEN

Advertentieprijs 10 cent per regel; bij abonnement volgens tarief. Elke annonce wordt gratis opgenomen in de 19 andere edities van „Het Nieuws”, over Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht verspreid, waardoor een **reuzenpubliciteit** verkregen wordt!

Wie voor zijn artikelen een afzet-gebied zoekt, zal dat, bij geregeld adverteeren in „Het Nieuws” met zijn groot getal lezers, zeker vinden.

**Abonnementsprijs 65 cent per kwartaal.
Verschijnt des Woensdags en Zaterdags.**

ROOKT :

LANZA DE ORO.

FIJNE 2½ CENTS SIGAAR.

RUIME KEUZE
IN ALLE PRIJZEN
: VOORRADIG :

Antoon Houtman,
SIGARENHANDELAAR,

ZEGWAART.

J. VAN DER GOES.

SPECIALITEIT IN :

Japonstoffen. = Witte Goederen.

Gemaakte en Tricot=Goederen.

Wollen Molton en Gestikte Dekens.

Baaïen Bevers.

Vloerzeilen en Karpetten.

Dames= en Heeren Mode=Artikelen.

Naaisters Fournituren.

Naaimachines.

Confectie en Maat=Goederen.

LAGE DOCH VASTE PRIJZEN

J. VAN DER GOES = ZEGWAART

Depôt

Stoomververij en Chemische Wasscherij,

FRIEDRICH LOHMAN, LEIDEN.

A. G. Rademaker,

Agent der beroemde Gazelle - Rijwielen,
Zegwaart.

**Repareeren en verhuren van
Rijwielen.**

**Leverantie van alle
Rijwielbenodigdheden.**

**SIGARENMAGAZIJN
E. VERBOOM.**

Eenigst speciaal adres voor

**Tabak, Sigaren en Sigaretten
te ZEGWAART.**

EN GROS.

EN DETAIL.

W. D. VAN DER BURG

KWEEKERIJ

PIJNACKER (ZUID-HOLLAND).

VRUCHTBOOMEN

in soorten en vormen.

Conifeeren, Hulsten, Taxus,

HEESTERS,

Stam- of Laanboomen,

Bosch- en Haagplantsoen.

Groot sortiment ROZEN, in de

nieuwste variëteiten en

schoonste kleuren.

AANLEG VAN TUINEN.

Geeft bestek en teekening.

AANBEVELEND.

„De ondergeteekende verklaart steeds NUTRICIA's KINDERMEEL (ongedextrineerd) aan te bevelen, daar zij ondervindt dat het kind ondanks tanden krijgen, mazelen en andere kinderkwalen steeds bij het gebruik van Nutricia's Kindermeel, in gewicht toeneemt.”

(w.g.) Wed. Dr. Th. PUTMAN.
9 Fred. Hendr. Plantsoen, A'dam.

PRIJS PER PAK VAN $\frac{1}{4}$ K.G. 11 CENT
PRIJS PER PAK VAN $\frac{1}{2}$ K.G. 20 CENT

Vertegenwoordigd voor Zoetermeer en Omstreken door den heer J. AKKERMAN, bij wien tegen overlegging van deze annonce een gratis proefpakje verkrijgbaar is. Bij geregeld gebruik heeft de afnemer recht op zes gratis foto's van zijn kind.

Maatschappij „Nutricia” Zoetermeer

:: AFDEELING ZUIGELINGENVOEDING ::

De costumes, wapens, etc. voor
de Historische Optocht, zijn uit
de Magazijnen van

HENRI SCHIPPERS,

COSTUMIER,

Oppert 82, Rotterdam.

Telefoon Interc. 6552.

Contractant voor Optochten te :

ALMELO.

KORTGENE.

STANDDAARDBUITEN.

ZEVENBERGEN.

ZUID BEIJERLAND.

's-GRAVENDEEL.

ZOETERMEER.

's-GRAVENZANDE.

ROTTERDAM.

KETHEL.

KLUNDERT.

KRIMPEN A.D. LEK.

PERNIS.

MAASSLUIS.

OVERDINKEL.

DRUTEN.

WILLEMSTAD.

PIJNACKER.

SLIEDRECHT.

OVERSCHIE.

GROOT-AMMERS.

HENGELO.

ENSCHEDÉ.

SCHIEDAM.

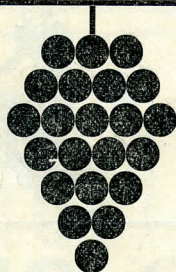
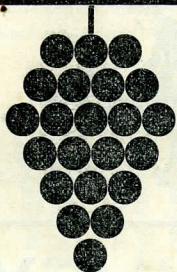
DORDRECHT.

ZWIJNDRECHT.

OUDEWATER.

ALKMAAR.

KATS.

Roode en Witte Wijnen.

FOSCO

LIMONADES

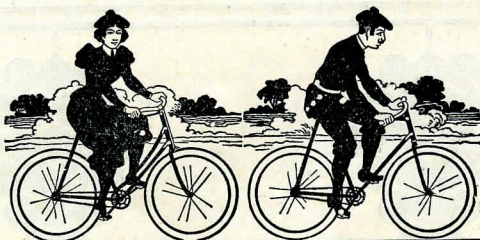
SIPKES JAM's

J. C. VISSER,
ZEGWAART.

Tevens verkrijgbaar:

Fijne Koeksoorten,
Siroopwafels, Chocolade,
Drops en Suikerwerken.

B. C. GROENHEYDE
Bondsrijwielhersteller
ZEGWAART

Handel in 1e klasse rijwielen en alle
onderdeelen, Naaimachines enz. enz.

Speciale inrichting voor reparatie

G. van Dorp Wz., Zoetermeer

Alleenvertegenwoordiger der firma
G. W. Pannevis, Zaadhandel, Delft

Tuin-, Bloem-, Landbouw- en Vogelzaden

Comestibles, Grutters- en Koloniale waren

Wijnhandel.

Groothandel in Gedistilleerd

EN

KOLONIALE WAREN.

L. M. G. VAN WELL,
ZEGWAART.

Telefoon Interloc. ZOETERMEER No. 7

P. v. Herwijnen Gz., Zegwaard

BOEKHANDEL

Bestelhuis van den heer M. J. A. van Leeuwen, Fotograaf

In alle soorten van Kantoor-, School- en Schrijfbehoerten. Levert alle Boek- en Plaatwerken. Abonnement op alle Dag- en Weekbladen en plaatsing van Advertentiën, zonder verhooging van prijs. Ruime keuze in Visite-, Trouw-, Rouw- en andere kaarten, Luxe en Uittrekkaarten, Nieuwjaarskaarten, Prentbriefkaarten enz. Drukken van Visite-, Rouw- en andere kaartjes, Lijsten, Staten, Biljetten, Circulaires enz. in den kortst mogelijken tijd. Bindwerk solide en goedkoop.

Levert verder alle soorten van Pendules, Regulateurs, Horloges, Klokken enz. Uitsluitend eerste kwaliteit. Uitgebreide prijscuranten met teekeningen voorhanden. Reparatiën aan alle uurwerken worden solide en concurrerend door mij uitgevoerd.

Voor een en ander mij beleefd aanbevelend,

Uw dw. dn.

P. VAN HERWIJNEN Gz.

P. Jongerius, Zegwaard

Brood-. Koek- en Banketbakker.

Speciaal adres
voor suikerwerken
en fijne gebakjes,
chocolade enz.

C. HEKKER, ZEGWAART

BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

Verkrijgbaar met het Onafhankelijkheidsfeest
Sausijzen- en alle soorten
luxe broodjes. = Gebakjes.

CHOCOLADE
van verschillende merken.
enz. enz.

G. M. Scholten
Melksalon-Bijart „Hoorn“
Zegwaart

Billijke Prijzen. Prima Consumptie
Bergplaats voor rijwielen

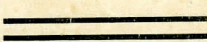
Maalderij

Grutterij

ZOETERMEER.

A. P. Verhoeff & Co.'s

prima

Zelfrijzend
 Bakmeel.

Mesting

Peulvruchten

EIERMEEL

(Ochtendvoeder.)

Speciale bereiding voor :

Kindervoeding.

Granen

Zaden

ELECTR. DRUKKERIJ JOH. MULDER, GOUDA.
